

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi
si vsaka beseda Din 1.20.

Zvesti drug drugemu!

Danes stopa »Slovenski Gospodar« pred svoje naročnike in čitatelje ter pred vse kmetijske gospodarje in gospodinje s to-le svojo prijateljsko besedo:

Vaš prijatelj.

Svojo ljubezen do naših kmetijskih domov je »Slovenski Gospodar« pokazal že skozi dolgo vrsto let, nad 60 jih je. Imamo domove, kjer je »Slovenski Gospodar« hišni prijatelj 20, celo 30 let. Čast in hvala tem hišam! Enako čast in hvala vsem, ki so sedaj in bodo tudi v bodoče imeli »Slovenskega Gospodarja« v svoji hiši.

Prijatelja pa najbolj spoznaš v nesreči. In kdaj zadene našega kmeta največja nesreča? Gotovo tedaj, kadar mu požar uniči njegov dom. Do 150 kmetijskih domov pogori vsako leto v območju naše škofije. Če je vas samih, ki to čitate, ta nesreča zadela, ali če ste videli svojega prijatelja in soseda v tej nesreči, potem veste, kako gorje je to za kmeta. In nihče ne more biti našemu kmetu boljši prijatelj kakor tisti, ki mu v tej nesreči pomaga.

Vaša pomoč.

In tak najboljši prijatelj naših kmetijskih domov hoče z novim letom postati »Slovenski Gospodar«. Velikansko žrtv vzame nase, vendar upa, da bo ravno zavoljo te svoje žrtve našel prijateljstvo v vsaki kmetijski hiši. »Slovenski Gospodar« namreč zagotovi vsem svojim celoletnim naročnikom, torej onim naročnikom, ki bodo v času od 1. decembra 1929 do 30. marca 1930 vplačali celoletno naročnino, to je Din 32.—, da jim bo v slučaju nesreče požara njihovega stanovanjskega doma izplačal prostovoljno podporo Din 1000 (1000 kron). Poseben pravilnik o tem izide v božični številki.

Kdo more vedeti, če ga zadene ali ne zadene nesreča? Kdo more reči, da bi odbil tako prijateljsko roko, kakor jo nudi »Slovenski Gospodar«? Prepričani smo, da bo vsak kmetijski gospodar in vsaka gospodinja odslej naprej hotel imeti za slučaj nesreče požara svojega stanovanjskega doma tega prostovoljnega prijatelja in bo zato celoten naročnik »Slovenskega Gospodarja«.

Prijateljstvo za prijateljstvo.

Ne bilo bi lepo, ako bi kdo našel dobrega prijatelja, ki mu stalno sve-tuje in pomaga, ki mu obljubi pomoč v nesreči, pa bi se za tega dobrega prijatelja ne zmenil. Ravno tako bi ne bilo prav, ako bi sedaj naši kmetijski gospodarji in gospodinje ne pokazali svoje ljubezni do »Slovenskega Gospodarja«, ko se je ta ponudil za prijatelja tudi v njihovi nesreči. Vemo sicer, da imajo modri gospodarji svoje domove zavarovane, ali v veliki večini se boji-jo stroškov zadostnega zavarovanja in tako se redno zgodi, da je po požaru družina brez strehe v pomanjkanju. »Slovenski Gospodar« pa ne zahteva za svojo pomoč v nesreči požara nika-kega doplačila, ampak samo to, da je v dotični hiši celoletni naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Pričakuje pa, da bo našel prijateljstvo vseh kmetijskih domov. To prijateljstvo naj se pokaže s tem, da bo šel sedaj pred Bo-žičem od hiše do hiše glas o načrtih »Slovenskega Gospodarja«. To prija-teljstvo naj se pokaže s tem, da bodo sosede drug drugemu pomagali, da bodo v določenem času mogli plačati celoletno naročnino »Slovenskega Go-spodarja«.

Za Božič.

Slovenski Gospodar« pa kljub tej svoji žrtvi ne bo nič zmanjšal svojega obsega ali kako drugače prikrajšal naročnikov. Nasprotno! Letos dobijo naročniki, tudi novi seveda če plačajo pravečasno naročnino, za Božič 40 strani debelega »Slovenskega Gospo-darja«. Od teh bo 8 strani slik, pa 32 strani »Slovenskega Gospodarja« z bo-žično prilogo Januša Goleca. Božične številke so se še vsako leto veselili na-ročniki, tako obilne pa niso še nikdar dobili. Tudi je treba to veselo novico povedati onim, ki bi se mislili še le po novem letu naročiti na »Slovenskega Gospodarja«.

In za novo leto?

Prva številka »Slovenskega Gospo-darja« za leto 1930 bo imela tri vesela presenečenja. Prvo: obsegala bo name-sto 16 strani 24 strani. Drugo: Prinesla bo lep stenski dvobarven koledar. — Tretje: V tej številki se bo začela nova

znamenita zgodovinska povest iz na-ših štajerskih krajev: Tatenbah. Spt-sal jo je isti pisatelj kot »Črni križ pri Hrastovcu« g. dr. Ožbalt Ilanig. Tudi o teh treh veselih presenečenjih povej-te onim, ki bi se drugače še le po no-vem letu na novo naročili na »Sloven-skega Gospodarja«.

Položnice.

Danes prilagamo vsem naročnikom položnice. Prvo je potrebno, da se vsak naročnik sam takoj odloči, da bo pla-čal celoletno naročnino za celo leto 1930, to je Din 32 in da tako pride med najožje prijatelje »Slovenskega Gospo-darja«, katerim se »Slovenski Gospo-dar« za slučaj nesreče požara njihove hiše zavezuje izplačati prostovoljno podporo. Mnogi navadno odlagajo s plačilom, pa potem izgubijo položnico. Vsi tisti, ki imajo za leto 1930 kaj na-prej plačanega, naj pravočasno, to je v času od 1. decembra 1929 do 30. mar-ca 1930 doplačajo tako, da bo 30. mar-ca 1930 celoletna naročnina vplačana.

Če nimate položnic.

Na vse župne urade smo tudi posla-li položnice. Tam jih dobite. Pa tudi vsaka pošta mora imeti položnice. Za-htevajte jih in jih izpolnite kot te na-vadne, samo št. 10.603 in uprava Slo-venski Gospodar v Mariboru morate pripisati. Na vsaki pošti in v župnem uradu ali kdorkoli vam bo rad ustregel ako sami ne znate izpolniti položnice. Vsi novi naročniki nam zelo ustrezajo, ako pripišejo na srednjem delu polo-žnice zgoraj besedo: nov.

Agitatorjem in prijateljem.

Marsikdaj ste nam, vi naši agitator-ji, rekli, da naj vam damo sredstvo, s katerim boste uspešno agitirali. Misli-mo, da vam boljšega sredstva nismo mogli dati kakor z današnjim razgla-som o podpori »Slovenskega Gospo-darja« za slučaj nesreče požara. Agitirali boste lahko tudi s tem, da bo »Slo-venski Gospodar« za Božič in novo le-to imel posebne priloge, da z novim le-tom začne znamenita povest »Taten-bah«, da je to list, ki je bil in ostane res iskreni prijatelj naših kmetijskih domov.

Vam za trud tudi ne bomo ostali do-žni! V tej številki razpisujemo lepe nagrade. Saj veste, da smo to že vsakokrat storili in izpolnili. Na delo pa pojdite takoj!

Vsem!

Izrekli smo besedo požrtvovalnega prijateljstva vsem zvestim celoletnim naročnikom »Slovenskega Gospodarja«. Naj ta beseda najde odmev v naših kmetijskih domovih brez razlike na nekdanje politično mišljenje ali kake druge spore. Kmetijski stan potrebuje prijatelja v sreči in nesreči, našel ga je, »Slovenski Gospodar« je to in zato ostanimo v tem prijateljstvu zvesti drug drugemu!

Darila agitatorjem!

1. Čas agitacije: Čas, v katerem naj agitatorji zastavijo svoje delo in pošljejo nove naročnike, da dobe nagrado, je do 1. januarja 1930.

2. Nagrade:

a) Onim agitatorjem, ki pridobijo tri celoletne naročnike — podarimo veliko Slomškovo sliko vredno 25 Din.

b) Onim agitatorjem, ki pridobijo pet celoletnih naročnikov, dopošljemo en zvezek Karl Mayevih spisov.

3. Prijava: Vsak agitator, da more dobiti nagrado, mora na dopisnici prijaviti naslov tistih, ki jih je pridobil, da pogledamo, če so tudi plačali, ker moremo dati nagrado le, če so prijavljeni naročniki res plačali.

4. Nakazilo nagrade se izvrši takoj, čim se ugotovi, da je dotični agitator pridobil 3, oziroma 5 naročnikov.

V NAŠI DRŽAVI.

Radi vednih vpadov bolgarskih četah v naše ozemlje in ogroženja osebne varnosti naših državljanov je naša vlada nastopila pri bolgarskem zunanjem ministru Burovu.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Rumunijo. Te dni se bodo začela trgovinska pogajanja med našo državo in Rumunijo. Točno še ni znano, v katerem mestu se bodo vršila, vendar je stavljen predlog, da se vrše v Bukarešti. Naša vlada bo najbrže na to pristala, nakar bo naša delegacija odpotovala v Bukarešto. Naše zunanje ministrstvo je zbralo v vseh gospodarskih ministrstvih material za pogajanja.

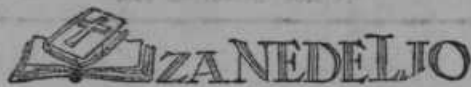
V DRUGIH DRŽAVAH.

V Avstriji se bje boj za spremembo ustave. Že to, kar nam poroča iz Dunaja časopisje, kaže, da je položaj v Avstriji zaostren. Večinske stranke v dunajskem parlamentu so strnjene krog zveznega kanclerja dr. Schoberja in so mu zagotovile, da bodo glasovale za ono ustavno spremembo, ki jo hoče zvezni kancler sam zagovarjati pred narodom. Glavne težkoče bodo v šolskem vprašanju, ker so v tem oziru socialni demokratje nepopustljivi. — Heimwehr je pripravljena.

Tardieujeva francoska vlada žanje sicer v zbornici zaupnice vendar naglašča časopisje, da je njen obstoj od danes do jutri.

Zmagoviti Rusi. Rusi so razbili kitajsko fronto v Mandžuriji in podili pred seboj poraženo kitajsko vojsko. Rusi so ustavili nadaljnje prodiranje, ker je sprejela kitajska vlada v Mukdenu sovjetske predloge. Kmalu se bodo začela mirovna pogajanja, iz katerih bodo odnesli Rusi pravico nadzorstva nad spornimi vzhodnimi železnicami.

Mednarodna posvetovanja. — Druga posvetovanja v Haagu bodo pričela dne

Janez Čiderer.

Spominski dan 3. december.

Drugi veliki škof, ki je bil sovrstnik našega Slomškega, je bil Janez Nepomuk Čiderer. Bil je plemenitega rodu in je zagledal luč sveta 15. aprila 1777 v Bozenu na Tirolskem. Ko je mladi Janez doraščal in študiral v Bozenu in Inomostu, se je po Evropi širil duh tako imenovane »prosvitljenosti«. Prosvitljenci so hoteli vzeti vsak višji nadnaravni značaj, so zametovali vsako božje razodetje in so bili še posebno svobodomiselni z ozirom na življenje in izpolnjevanje božjih zapovedi. Da dijak Janez Čiderer v takem ozračju ni izgubil vere in poštenosti, mu je poleg skrbne domače vzgoje pomagal frančiškan pater Herkulan. Ta je zbiral dijak okrog sebe, jim utrjeval versko prepričanje in jih na vso moč navduševal za pravo krščansko življenje. — Pripomoček, ki ga je ta goreči mladinski dušni pastir rabil, da je svojim mladim prijateljem ohranil nedolžnost je bilo pogosto sveto obhajilo.

Polagoma je tudi čisto jasno spoznal kje ga hoče imeti Bog in se je odločil za duhovski poklic. 27. julija leta 1800 je sprejel sveto mašniško posvečenje in je bil nato dalje časa kaplan na raznih krajih. V tem času se je tudi pol leta mudil v Rimu, da bi se v bogoslovni vedah še bolj izobrazil. Leta 1807 so ga poklicali za profesorja na bogoslovje v Tridentu. Po triletnem delovanju je pa šel za župnika in dekana v Sarnsko dolino, leta 1819 pa v Meran. Povsod je kazal vzgledno in gorečo delavnost. Posebno se je zavzemal za dobro vzgojo otrok in mladine. Sam je ustanovil pet šol, da bi lahko dal ljudem priliko za izobrazbo. Njegovo delovanje je bilo bogato blagoslovljeno in je imel Čiderer nad vsemi, s katerimi je prišel v dotiko, nek posebno velik vpliv. Ta je pa izviral iz njegovega res duhovniškega, da svetniškega življenja.

Posebno velika je bila njegova ljubezen do revežev. Ni mogel gledati siromaštva, ne da bi pomagal. Pa ni čakal, da bi prišli reveži k njemu, temveč sam jih je šel iskat. Velikokrat si je sam sebi pritrgal najpotrebnejše, da je lahko pomagal revežem. Zato so o njem govorili: »Če bo Čiderer kedaj svetnik, se bo imenoval Janez miloščinar.«

Pa čeravno častnih služb ni iskal, so ga njegovi predstojniki začeli obsipa-

3. januarja. Datum 21. januarja se kot začetek konference za pomorsko razorožitev ne more spremeniti zaradi japonskih in ameriških odposlancev. — Italijanski predlog, da se čas zasedanja Sveta Društva narodov preloži na zgodnejši čas, nima upanja na uspeh. Francija je stavila protipredlog, da se zasedanje Sveta Društva narodov vrši vzporedno s konferenco za pomorsko razorožitev v Londonu.

vati z njimi. Po 19 letih v dušno pastirski službi so ga poklicali za kanonika v Trident. Čez dve leti je postal generalni vikar ali škofov namestnik za nemški del škofije, leta 1832 je postal pomožni škof. Leta 1834 pa je bil imenovan za škofa v Tridentu in je 28 let opravljal to službo.

In težka je bila tedaj škofovska služba. Pretekli časi so napravili mnogo škode v čredi Kristusovi, z novimi časi pa so prihajale nove nevarnosti. — Čiderer je skušal stare rane zaceliti in je z vso skrbnostjo dobrega pastirja skušal svoje čredo obvarovati novih nevarnosti. Gledal je predvsem na to, da si je vzgojil duhovščino po svojem duhu. Dvakrat je popolnoma prehodil in preiskal svojo obširno škofijo. Kakor prej kot župnik, tako je gledal sedaj kot škof na to, da bi po vsej škofiji bilo dovolj šol, v katerih so delovali taki učitelji, ki so svoje gojence vzgajali za časni, pa tudi večni blagor. Skušal je v svoji škofiji oživiti in razširiti dobrotelost. V tem oziru je bil sam najboljši delavec in najlepši vzgled. V časi v svoji blagajni ni imel niti vinarja več in delal je celo dolgove, če je bilo treba pomagati revežem. Enkrat je poslal na prodaj celo svoje škofovske naprsne križe, da bi dobil denarja za bolnike.

Zato se ni čuditi, da so imeli verniki do svojega škofa neomejeno zaupanje. To je zlasti pokazalo burno leto 1848. Napačno umevajoč prostost so se v Tridentu ljudje zbrali, da bi se polastili davkarije in v njej shranjenega denarja; ravno tako so hoteli izropati veliko državno žitnico. Ko so bili v divjem kričanju pred davkarijo, ko so že začeli razbijati, se naenkrat prikaže škof med kričečo množico. Krik je takoj ponehal, koli so se povsili, množica je začela odhajati. Škof gre tudi pred žitnico. Tam se je ponovilo isto in množica, ki je še malo prej divje kričala, je vsa navdušena spremila svojega škofa do mestne hiše, kjer se mu je župan zahvalil in mu izročil ključ od žitnice v varstvo.

Ko je škof Čiderer 3. decembra leta 1860 umrl, je bilo vse prepričano, da je umrl svetnik. Policija že ni mogla več zadrževati ogromnega navala ljudi, ki so hoteli še enkrat videti škofa in imeti od njega kak spomin, kako krpico njegove obleke ali kako podobico. Njegov grob je bil kar oblegan, posebno še, ko so se izvedeli razni izredni dogodki, ki so se zgodili na njegovo priprošnjo. Leta 1886 so začeli preiskovati njegovo življenje, da ba bil prištet blaženim.

Prelepa poteza na značaju tega velikega, res apostolskega škofa, je nje-